

Warszawa, dnia 03 marca 2022 r.

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOŚ-WDŚZOO.420.578.2019.AB/MM.13

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.), dalej Kpa, po rozpatrzeniu odwołania Towarzystwa dla Natury i Człowieka z dnia 19 sierpnia 2019 r. od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 22 lipca 2019 r., znak: WOOŚ.4235.3.2016.GM.26, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: *Eksploatacja złóż węgla kamiennego w Obszarze Górniczym „Puchaczów V” oraz Obszarze Górniczym „Stręczyn” w związku ze zmianą koncesji nr 5/2009 oraz nr 3/2014,*

uchylam powyższą decyzję w całości i przekazuję sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 22 lipca 2019 r. RDOŚ w Lublinie, w związku z wnioskiem Lubelskiego Węgla „BOGDANKA” S.A. z dnia 26 września 2016 r., działając na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, ze zm.), dalej ustawa o oś, określił środowiskowe uwarunkowania realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia. 19 sierpnia 2019 r. Towarzystwo dla Natury i Człowieka wniosło odwołanie od powyższej decyzji. Odwołanie zostało uzupełnione pismem z dnia 3 czerwca 2020 r. Uprawnienie Towarzystwa dla Natury i Człowieka do wniesienia odwołania statuuje przepis art. 44 ust. 2 ustawy o oś.

Odwołanie zostało wniesione w terminie – w związku z tym, że zaskarżona decyzja została doręczona stronom poprzez publiczne obwieszczenie wystosowane w trybie art. 49 Kpa, termin ten minął 27 sierpnia 2019 r.

Towarzystwo dla Natury i Człowieka w odwołaniu podniosło zarzuty dotyczące:

- braku oceny wpływu planowanego przedsięwzięcia na wody powierzchniowe i podziemne, w tym na zalew/zbiornik w Majdanie Zahorodyńskim, gm. Siedliszcze, pow. chełmski oraz na zbiornik wody GZWP nr 407 Niecka Lubelska (Chełm-Zamość),

- braku oceny wpływu planowanego przedsięwzięcia na jakość gleb, w tym gruntów rolniczych oraz terenów leśnych, na terenie przedsięwzięcia oraz w obszarze jego oddziaływania,
- braku konkluzywnego zobowiązania co do rekultywacji terenów rolnych i leśnych zdegradowanych pod wpływem eksploatacji,
- braku zobowiązania inwestora do wdrożenia (a nie tylko opracowania) koncepcji rewitalizacji terenów w przypadku ich przekształcenia działalnością górniczą,
- nakładania się obszaru inwestycji na liczne tereny cenne przyrodniczo oraz związanego z tym naruszenia ochrony siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ptaków objętych art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE,
- przyznanej w raporcie niemożności pełnego zbilansowania zysków i strat środowiskowych generowanych przez eksploatację górniczą złóż „Bogdanka” i „Lubelskie Zagłębie Węglowe - obszar K-3” w poszerzonym zakresie (po zmianie koncesji) ze względu na nakładanie się nieokreślonej liczby innych czynników stresujących dla środowiska naturalnego w miejscu inwestycji,
- przyjęcia wariantu eksploatacji, który opiera się na metodzie wydobywania „na zawał” i w konsekwencji dopuszcza znaczące osiadania terenu (do 6,3 m), wymagającego składowania na powierzchni skały płonnej. Skarżący wskazał, że „Inwestor nie przedstawił racjonalnego wariantu alternatywnego inwestycji wymaganego przepisami a za taki można uznać wyłącznie wydobywanie z podsadzki hydraulicznym. Inwestor uzasadnia wybór jednej z najbardziej szkodliwych metod wydobywania *nieproporcjonalnością kosztów i w konsekwencji nieopłacalnością zadania*, w żaden sposób zaś nie odnosi się do kosztów środowiskowych, społecznych czy możliwości zniszczenia dziedzictwa historycznego - np. prawnie chronionych zabytków architektury, tj. Zespół Cerkiewny w Dratowie i Zespół Dworsko-Parkowy w Kaniowoli”.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustalił i zważył, co następuje.

Przedmiotowe przedsięwzięcie polega na wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Bogdanka” oraz ze złoża „Lubelskie Zagłębie Węglowe - obszar K-3” metodą podziemną. Planowane wydobywanie kopaliny ze złóż „Bogdanka” i „Lubelskie Zagłębie Węglowe - obszar K-3” to średnio ok. 8,5 mln ton na rok, przy czym coroczna wielkość wydobywania w ww. złożach będzie się stopniowo obniżać (od ponad 13 mln ton na rok aż do całkowitego zaprzestania wydobywania), w związku z równoległym rozwojem wydobywania węgla na obszarze sąsiedniego złoża „Ostrów”.

Wydobywanie będzie prowadzone w granicach istniejących obszarów górniczych „Puchaczów V” oraz „Stręczyn”. W obrębie złóż będących przedmiotem niniejszej decyzji nie udokumentowano występowania kopaliny towarzyszących, zatem nie przewiduje się prowadzenia wydobywania metanu przez kopalnię.

Eksploatacja w obrębie złoża „Bogdanka” w granicach obszaru górniczego O.G. „Puchaczów V” o powierzchni 73,37 km² prowadzona była dotychczas w pokładach 382, 385/2, 389 oraz 391. W granicach złoża „Lubelskie Zagłębie Węglowe - obszar K-3”, który stanowi kontynuację złoża „Bogdanka”, w granicach obszaru górniczego „Stręczyn” o powierzchni 9,38 km², zaplanowana została eksploatacja w pokładach 379/2, 385/2 i 391 do roku 2046, to jest do końca obowiązywania

koncesji nr 3/2014. Złóża „Bogdanka” i „Lubelskie Zagłębie Węglowe - obszar K-3” eksploatowane są wspólnie przez jeden zakład górniczy - Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. W związku z planowaną zmianą koncesji przewidywane jest rozpoczęcie eksploatacji dodatkowego pokładu 377/1 w obrębie złoża „Bogdanka”, a także zwiększenie zakresu projektowanej eksploatacji pokładów: 382, 385/2, 389 i 391 w obrębie złóż „Bogdanka” i „Lubelskie Zagłębie Węglowe - obszar K-3”.

Inwestycja należy do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 27 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71), tj. wydobywanie kopaliny ze złoża metodą podziemną o wydobywaniu kopaliny nie mniejszym niż 100 000 m³ na rok. Tym samym, na mocy art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy ooś, wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Obszar złoża „Bogdanka” o powierzchni 77,59 km² objętego obszarem górniczym „Puchaczów V”, w granicach którego prowadzona będzie eksploatacja węgla kamiennego metodą podziemną, pod względem administracyjnym położony jest w województwie lubelskim, na terenie gmin Ludwin, Łęczna, Cyców i Puchaczów, zlokalizowanych w powiecie łęczyńskim. Obszar złoża „Lubelskie Zagłębie Węglowe - obszar K-3” o powierzchni 14,61 km² objętego obszarem górniczym „Stręczyn”, w granicach którego prowadzona będzie eksploatacja węgla kamiennego metodą podziemną, pod względem administracyjnym położony jest w województwie lubelskim, na terenie gmin Cyców i Puchaczów, zlokalizowanych w powiecie łęczyńskim.

Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla powyższego przedsięwzięcia, zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. j ustawy ooś, jest RDOŚ w Lublinie. Jak wynika natomiast z art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 127 ust. 3 ustawy ooś, organem właściwym do rozpatrzenia odwołania od decyzji regionalnego dyrektora ochrony środowiska jest GDOŚ.

Zgodnie z art. 138 § 2 Kpa organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przekazując sprawę, organ ten powinien wskazać, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy.

W doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że z naruszeniem przepisów postępowania, uzasadniającym wydanie decyzji kasacyjnej i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia, mamy do czynienia w sytuacji, gdy organ pierwszej instancji nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego bądź postępowanie wyjaśniające zostało przeprowadzone, ale w istotny sposób naruszono w nim przepisy procesowe, a także w sytuacji naruszenia przez organ pierwszej instancji przepisów postępowania będących podstawą do wydania określonego rodzaju decyzji, które to naruszenie spowodowało pominięcie ustalenia istotnych okoliczności faktycznych sprawy (por. B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2016, str. 620-621 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 marca 2014 r., sygn. akt: II OSK 2396/12). Nieprzeprowadzenie przez organ pierwszej instancji,

w przypadku braku niezbędnych dowodów w sprawie, postępowania dowodowego w celu ich uzyskania lub przeprowadzenie takiego postępowania w sposób niewystarczający do rozstrzygnięcia sprawy skutkuje brakiem rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Organ odwoławczy, mając kompetencje do przeprowadzenia wyłącznie uzupełniającego postępowania dowodowego, co wynika z regulacji art. 136 Kpa, nie może konwalidować takiej wadliwości postępowania pierwszoinstancyjnego, bowiem naruszyłby, wyrażoną w art. 15 Kpa, zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 sierpnia 2018 r., sygn. akt: II OSK 590/18). Konkludując, podstawą do wydania decyzji kasacyjnej, o której mowa w analizowanym przepisie, jest wystąpienie takiego naruszenia przepisów postępowania, którego następstwem jest niewyjaśnienie podstawowych okoliczności stanu faktycznego sprawy, bez którego nie można sprawy rozstrzygnąć co do istoty, przy czym możliwość ich uzupełnienia przez organ odwoławczy nie mieści się w granicach określonych w art. 136 Kpa. Z sytuacją taką mamy do czynienia w omawianej sprawie.

Przeprowadzona przez GDOŚ weryfikacja przedłożonego z wnioskiem Lubelskiego Węgla „BOGDANKA” S.A. z dnia 26 września 2016 r. raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (wraz z uzupełnieniami złożonymi na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego) wykazała, że nie spełnia on wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa, w stopniu uniemożliwiającym określenie skali przedmiotowego przedsięwzięcia oraz przeprowadzenie oceny jego oddziaływania na środowisko. Analizowany raport nie spełnia wymogów art. 66 ust. 1 ustawy ooś, które wskazano w dalszej części uzasadnienia decyzji. W szczególności raport nie zawiera informacji, które umożliwiłyby ocenę wpływu przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 oraz jednolite części wód. Wskazać w tym miejscu należy na art. 81 ust. 3 ustawy ooś, zgodnie z którym, jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację tego przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy. Z kolei zgodnie z art. 81 ust. 2 ustawy ooś, jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Ponadto w raporcie znajdują się istotne z punktu widzenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia niejasności i rozbieżności.

RDOŚ w Lublinie dopuścił się naruszenia przepisów prawa formalnego, tj. art. 7, art. 77 § 1 ustawy Kpa, poprzez nienależyte rozpatrzenie materiału dowodowego w sprawie, co uniemożliwiło dokładne wyjaśnienie stanu faktycznego. Skutkiem powyższych naruszeń było nienależyte wyjaśnienie kwestii obejmujących m.in. wpływ inwestycji na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód powierzchniowych – dalej jcwpc i jednolitych części wód podziemnych – dalej jcwpcd, co jest istotne w kontekście zapisów art. 81 ust. 3 ustawy ooś, wpływu inwestycji na cele ochrony obszarów Natura 2000 Polesie (PLB060019) oraz

Jeziora Uściwierskie (PLH060009), co jest istotne w kontekście zapisów art. 81 ust. 2 ustawy o oś, oraz w przedmiocie wyjaśnienia zakresu oddziaływań inwestycji na przyrodę Poleskiego Parku Narodowego oraz na cele ochrony części obszarów Natura 2000 Polesie (PLB060019), Ostoja Poleska (PLH060013), Bagno Bubnów (PLB060001), które znajdują się w granicy tego parku; ustaleń dotyczących kompensacji przyrodniczej, o której mowa w art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, ze zm.) – dalej ustawa poś, oraz ochrony gatunkowej.

W analizowanej sprawie Organ I instancji nie wyjaśnił stanu faktycznego w przedmiocie wpływu planowanej inwestycji na jednolite części wód w obrębie terenów górniczych „Puchaczów V” i „Stręczyn”. W pierwszej kolejności wskazać należy, że przedstawiony w raporcie i w uzupełnieniach do raportu opis przewidywanych oddziaływań przedsięwzięcia na jednolite części wód jest zbyt ogólny. W szczególności niewystarczająco przeanalizowano i opisano przewidywane oddziaływania przedsięwzięcia na zmianę poszczególnych wskaźników jakości wód, przywołanych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1187) – aktualnie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie kwalifikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475). Wskazano wprawdzie, że projektowana eksploatacja węgla w złożu „Bogdanka” nie wpłynie na elementy biologiczne i fizykochemiczne jcw, jednak nie zostało to poparte żadnymi analizami czy obliczeniami. Nie wskazano, jak zmieniają się wartości poszczególnych elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych na skutek odprowadzania wód (zarówno zrzutu wód kopalnianych pochodzących z odwadniania złóż poprzez Rów Żelazny do rzeki Świnki, jak i spływu wód opadowych i roztopowych pochodzących z zakładu górniczego) ani jakie znaczenie zmiany te będą miały dla stanu jcw oraz wyznaczonych dla nich celów środowiskowych. Analogicznie nie odniesiono się również do poszczególnych wskaźników jakości wchodzących w skład elementów fizykochemicznych, a także kryteriów charakteryzujących stan chemiczny wód oraz stan ilościowy wód, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 85) – aktualnie rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. poz. 2148).

Ponadto niedostatecznie przeanalizowano, dla których jcw cele środowiskowe nie będą mogły zostać osiągnięte na skutek oddziaływania planowanej inwestycji. Pod tym względem dane z raportu są niespójne z treścią uzupełnień do niego, co w konsekwencji skutkuje niespójnościami treści uzasadnienia spornej decyzji i warunków wymienionych w pkt II decyzji. Z danych raportu wynika, że jcw, która będzie pozostawać pod największym wpływem eksploatacji, jest Świnka bez dopływu spod Kobyłki (PLRW20001724569) (48% powierzchni obszarów górniczych), zarówno w przedmiocie konieczności znacznej ingerencji w hydromorfologię cieku, jak również ze względu

na to, że rzeka Świnka będzie odbiornikiem wód kopalnianych odprowadzanych do niej Rowem Żelaznym w km 8+970. Odprowadzenie wód kopalnianych o znacznie podwyższonych parametrach wskaźników stanu chemicznego (zasolenie i siarczany) będzie przekładać się na ocenę stanu biologicznego tej jcw. O ile w samym raporcie zawarto ogólne stwierdzenia wskazujące, że zasolenie wody na poziomie stężenia chlorków i siarczanów około 1000 mg/l nie spowoduje znaczącego negatywnego wpływu na elementy biologiczne takie jak: fitoplankton, fitobentos, ichtiofauna, makrobezkręgowce, a wręcz może wpływać korzystnie na makrozoobentos (str. 425 raportu), to w aneksie nr 1 (str. 53) do raportu wskazano, że: „odprowadzenie wód zasolonych wiązać się będzie ze zmianami parametrów fizykochemicznych wód powierzchniowych, co może wpływać negatywnie również na elementy biologiczne”.

W związku z powyższym autorzy raportu uznali, że realizacja inwestycji może spowodować naruszenie celów środowiskowych w zakresie stanu ekologicznego jcw Świnka bez dopływu spod Kobyłki z powodu „bezpośredniego toksycznego działania jonów, zmian w przebiegu procesów i powiązań pomiędzy abiotycznymi i biotycznymi elementami ekosystemu, utraty siedlisk w środowiskach wodnych i ich strefie ekotonowej”. W aneksie nr 1 do raportu znalazło się również krótkie stwierdzenie dotyczące wpływu inwestycji na stan chemiczny jcw: „wprowadzanie wód kopalnianych z odwodnienia nie spowoduje przekroczenia stężenia chlorków i siarczanów powyżej 1 g/l (tj. 1000 ml/l –przyp. GDOŚ) w wodach Świnki, pomimo tego jednak najprawdopodobniej spowoduje opóźnienie lub wręcz uniemożliwienie osiągnięcia celów środowiskowych w zakresie parametrów charakteryzujących zasolenie” (str. 53 aneksu nr 1 do raportu), przy normie dobrego stanu wód jcw Świnka bez dopływu spod Kobyłki wynoszącej 33,7 ml/l chlorków i 57 ml/l siarczanów. Niemniej jednak, pomimo dokonania wyżej wymienionych ustaleń zarówno w raporcie, dalszej części aneksu nr 1 – por. str. 53, oraz aneksie nr 2 stwierdzono brak negatywnego oddziaływania inwestycji w tym zakresie na stan chemiczny jcw Świnka bez dopływu spod Kobyłki.

Należy wskazać również, że w raporcie nie zostało przedstawione oddziaływanie zrzutu wód dołowych na pozostałe parametry stanu chemicznego i biologicznego opisywanych przekroczeń stężenia sodu, zawiesiny (por. str. 164 raportu), nie jest znany również wpływ metali ciężkich (jedyne dane dotyczą wód podziemnych rejonu zbiornika wód dołowych i pochodzą tylko z 2016 r. (str. 162 raportu) i wyciągu wodnego z odpadów wydobywczych (zał. 14 do aneksu nr 1). Nie jest jasne również, dlaczego prognozowany dopływ chlorków i siarczanów z planowanej inwestycji w ujęciu skumulowanym z odwadnianiem innych obszarów górniczych w okresie niżówek będzie znacznie niższy niż notuje się obecnie przy odwodnieniu jedynie OG Puchaczów V (prognoza skumulowanych oddziaływań zakłada maksymalne stężenia 320 ml/l, przy obserwowanych w wodach Świnki stężeniach chlorków rzędu 730 ml/l we wrześniu 2015 r., 630 ml/l we wrześniu 2016 r., natomiast w odniesieniu do siarczanów maks. 73 mg/l przy obserwowanych stężeniach rzędu 95 ml/l we wrześniu 2015 r. i 100 ml/l we wrześniu 2016 r.). Z danych raportu wynika, że na podstawie obecnie prowadzonych monitoringów nie jest możliwa do ustalenia długość odcinka jcw, na której uwidaczniają się przekroczenia wartości wskaźników parametrów stanu chemicznego i ekologicznego jcw, jednak nie zaplanowano prowadzenia monitoringu

umożliwiającego ocenę tej kwestii, jak również wpływu zmieniającego się natężenia przepływu w rzece Świnie, lecz powielono zakres monitoringu, do którego inwestor jest zobligowany innymi przepisami (m.in. treścią pozwolenia wodnoprawnego). Ponadto analizując kwestie przepływów w ciekach wodnych nie zostały wzięte pod uwagę zmiany wielkości zlewni jcwp, informacje w tym zakresie nie zostały wyszczególnione.

Informacje dotyczące wpływu inwestycji na pozostałe jcwp w raporcie są fragmentaryczne i często niejasne, np. dotyczące wpływu zmniejszenia zlewni jcwp Mogielnica (PLRW20001724529) o ok. 9,46 km² na skutek zmian morfologii terenu powodującego zmniejszenie przepływu rzeki i zmianę warunków siedliskowych organizmów wodnych fitobentosu, makrofitów, makrobezkręgowców bentosowych i ichtiofauny (por. str. 54 aneksu nr 1 do raportu), czy oddziaływania polegającego na przesunięciu wododziałów i zmianie wielkości zlewni wskutek odwadniania zalewisk w odniesieniu do rzeki Piwonii, przesunięciu wododziału Świnika - Tyśmienica (por. str. 281 raportu, str. 57 aneksu nr 1 do raportu), czy konieczności wykonania dużego zakresu prac melioracyjnych lub regulacyjnych, przedstawionych w załączniku 22 do raportu, którego dane nie są jednak zbieżne z danymi mapy prognozowanych zalewisk (zał. nr 21b do raportu).

Na podstawie przedstawionych danych w raporcie Organ I instancji uznał, że inwestycja będzie wpływać negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jcwp (str. 22 uzasadnienia decyzji). W decyzji nie zostało jednak wskazane jasno, które jcwp oprócz Świnki bez dopływu spod Kobyłki w wyniku oddziaływania inwestycji będą zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych oraz z jakich powodów, uwarunkowanych eksploatacją inwestycji. Na str. 51 zaskarżonej decyzji RDOŚ w Lublinie wskazał ogólne czynniki oddziaływania na jcwp, tj. „zmiana reżimu hydrologicznego, zmiana struktury dna i brzegu, zwiększenie powierzchni wypłyceń, zmiana parametrów fizykochemicznych wód płynących, zmiany we florze i faunie ekosystemów wodnych”. Z decyzji środowiskowej mogłoby wynikać, że ww. oddziaływania na cele środowiskowe będą dotyczyć jcwp Świnika bez dopływu spod Kobyłki oraz w zakresie parametru hydromorfologii „jcwp sąsiednich” (str. 46, 51 decyzji), jednak z dalszej treści uzasadnienia (str. 54 -56 decyzji) dotyczącej opisu konkretnych oddziaływań na sąsiednie jcwp nie wynika, aby inwestycja w tym zakresie wpływała na nie negatywnie.

Zdaniem Organu odwoławczego ustalenie zasięgu, a następnie rodzajów i charakteru negatywnego oddziaływania na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jcwp jest istotne w kontekście analizy spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 68 pkt 1 ustawy – Prawo wodne, a w konsekwencji analizy spełnienia lub wykluczenia konieczności zastosowania art. 81 ust. 3 ustawy ooś. Aby było możliwe sprecyzowanie wszelkich działań, mających łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód niezbędna jest bowiem wiedza dotycząca miejsca i zakresu tych oddziaływań. Nieustalenie w tym zakresie stanu faktycznego sprawy stanowi naruszenie art. 7, art. 77 § 1, art. 107 § 3 Kpa i skutkuje dalszymi wadami ustaleń spornej decyzji środowiskowej, przede wszystkim w zakresie uznania, że w stosunku do inwestycji została spełniona przesłanka z art. 68 pkt 1 ustawy – Prawo wodne (por. str. 22, 62 decyzji), a więc, że „podejmowane są wszelkie działania, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan

jednolitych części wód”, w sytuacji gdy w analizowanej sprawie nie zostały ustalone zakres, charakter i skutki negatywnych oddziaływań inwestycji w szczególności w stosunku do jcwp przylegających do jcwp Świnka bez dopływu spod Kobyłki. Z treści uzasadnienia decyzji (str. 59) wynika, że w ramach działań minimalizujących oddziaływanie inwestycji na cele środowiskowe jcwp zaplanowano „monitoring stanu, ilości i jakości wód podziemnych oraz powierzchniowych, osiadań terenu”, „ograniczenie wpływu wód kopalnianych na wody powierzchniowe poprzez zastosowanie metod geologiczno–górnich oraz wykorzystanie części wód kopalnianych do potrzeb własnych zakładu”, jak również remontowanie i modernizowanie systemów odwadniania kopalni, oczyszczania i wprowadzania wód dołowych do wód powierzchniowych. Należy wskazać, że samego prowadzenia monitoringu wód nie można uznać za działanie łagodzące skutki oddziaływań inwestycji. Jeśli chodzi o wspomniane zastosowanie „metod geologiczno–górnich”, to nie wskazano, jakie konkretnie to będą działania, które negatywne oddziaływanie będą minimalizować i w jakim stopniu. Jeśli zaś chodzi o modernizacje i remonty istniejących instalacji, to (pomijając nieuwzględnienie informacji o rodzajach instalacji i ew. podwyższaniu standardów emisji) mając na względzie okres obowiązywania koncesji do 2059 r. należy rozpatrywać je jako konieczne działania mające na celu zapewnienie bezawaryjnego funkcjonowania procesów umożliwiających wydobycie, a nie klasyfikować je jako działania podejmowane w celu zminimalizowanie oddziaływań planowanej inwestycji na jcwp.

Ponadto w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (str. 47-48 decyzji) wymieniono „różne działania minimalizujące” zaczerpnięte ze str. 27-29 aneksu nr 1 do raportu, z których w ramach inwestycji LW „Bogdanka” S.A. „posiada pewne możliwości zastosowania metod ograniczających dopływ zasolonych wód kopalnianych, tj. metody sprowadzające się do ograniczenia dopływu u źródła na dole kopalni”, wskazując na szczególne przesłanki do zastosowania „szczelnego zamykania dołowych otworów wiertniczych prowadzących wody zasolone, rezygnacji z eksploatacji najgłębiej położonych partii złoża zawierających wody słone”. Z treści w ten sposób przedstawionego uzasadnienia decyzji nie sposób wywnioskować, czy zastosowane zostaną wszelkie działania minimalizujące oddziaływanie na jcwp, gdyż nie jest zrozumiałe, co oznacza, że inwestor ma „pewne możliwości zastosowania różnych metod”, jakie metody konkretnie podjąć i jaka będzie ich skuteczność (gdy tymczasem przedstawienie skuteczności działań minimalizujących jest wymogiem dotyczącym treści raportu wynikającym z art. 66 ust. 1 pkt 9 ustawy o oś). Powyższe znajduje odzwierciedlenie również w pkt II decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdzie w warunku II.3 wymieniono jedynie część z opisanych w treści uzasadnienia metod ograniczających dopływ zasolonych wód kopalnianych.

Kolejną kwestią jest wprowadzenie w warunkach decyzji zapisów, które są niespójne z treścią jej uzasadnienia i z treścią raportu. W tym zakresie w pkt II.6 decyzji zawarto warunek, aby „prowadzić eksploatację w taki sposób, aby nie powodować zmian stosunków wodnych skutkujących zmianami przeciwnospadków w ciekach powierzchniowych” (dodatkowo RDOŚ w Lublinie nie ustalił sposobu, w jaki ma to zostać osiągnięte), podczas gdy z treści raportu wynika, że eksploatacja spowoduje powstanie przeciwnospadków przynajmniej na rzece Świnie (por. str. 287, 343 raportu), gdyż w tym zakresie w raporcie odniesiono się tylko do cieków Świnka i Kanał

Wieprz-Krzna. Podkreślenia wymaga, iż w treści uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach RDOŚ w Lublinie wskazał to jako jedną z przyczyn nieosiągnięcia celów środowiskowych jcwpc Świnka bez dopływu spod Kobyłki na skutek planowanej inwestycji (str. 53 uzasadnienia decyzji środowiskowej). Zdaniem Organu odwoławczego również niejasny jest zapis treści warunku II.8 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, mówiący, że „sposób przywracania stosunków wodnych” na terenie inwestycji „powinien wynikać ze szczegółowych zmian i skutków środowiskowych z tym związanych oraz w sposób nie powodujący znacznych oddziaływań na cele środowiskowe jcwpc”. Z treści uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wynika, że inwestycja w tym zakresie będzie wpływała negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jcwpc, powodując przekształcenia w zakresie hydromorfologii (nie precyzując jednak jasno, których jcwpc, oprócz jcwpc Świnka bez dopływu spod Kobyłki, to oddziaływanie będzie dotyczyć). W świetle powyższych ustaleń treść warunku nie jest zrozumiała i zachodzi duże prawdopodobieństwo, że jest również niewykonalna, a dodatkowo warunek ten nie zawiera konkretnych i jasno sprecyzowanych czynności do wykonania. W żadnym miejscu uzasadnienia decyzji RDOŚ w Lublinie nie wyjaśnił również, co należy rozumieć pod pojęciem „szczegółowych zmian i skutków środowiskowych”. W ocenie Organu odwoławczego powyższe ma swoje źródło w niewyjaśnieniu stanu faktycznego sprawy – zakresu negatywnych oddziaływań, skali, następnie proporcjonalnych działań minimalizujących w stosunku do jcwpc niezagrażonych możliwością osiągnięcia celów środowiskowych wskutek oddziaływania inwestycji.

Z kolei odnosząc się do kwestii wpływu inwestycji na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jcwpc, Organ odwoławczy stoi na stanowisku, że RDOŚ w Lublinie nie wyjaśnił stanu faktycznego w tym przedmiocie. Zdaniem GDOŚ ustalenia przedstawione przez Organ I instancji w pkt II decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i w jej uzasadnieniu są niespójne i niejasne. W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie działań minimalizujących oddziaływania inwestycji na jcwpc sformułowano warunek II.4, tj. „prognozowane osiadania terenu i towarzyszące im zalewiska nie mogą skutkować pogorszeniem jakości wód podziemnych w wyniku infiltracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu”. Zdaniem Organu odwoławczego treść warunku nie stanowi działania minimalizującego, lecz jego przewidywany efekt – bez wskazania sposobów, w jaki ma być osiągnięty. Treść tego zapisu sugeruje, że Organ I instancji stoi na stanowisku, że prognozowane osiadania terenu i towarzyszące zalewiska mogą potencjalnie być źródłem zanieczyszczeń wód podziemnych mających znaczenie dla stanu chemicznego jcwpc. Na możliwość wystąpienia wskazanego oddziaływania wskazują również zapisy raportu: „wysokie ilości transportowanego żelaza i manganu oraz wysoka twardość wskazują na prawdopodobieństwo uruchomienia przez deformacje procesów utleniania i rozpuszczania (nieaktywnych wcześniej minerałów rozproszonych w czwartorzędzie) przez wody infiltrujące w rejonie lokalnego drenażu rowu (Żelaznego – przyp. GDOŚ)” (str. 15 aneksu do raportu). Treść uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (str. 22) nie nawiązuje jednak do zawartości wyżej przytoczonego warunku, gdyż określa, że inwestycja nie będzie wpływać na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych dla jcwpc, pomimo że inwestycja może powodować ewentualne pogorszenie jakości wód podziemnych (str. 58 decyzji) – jednak bez sprecyzowania, czy chodzi

jedynie o zanieczyszczenia pochodzące z obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, czy również z innych źródeł.

Z danych raportu wynika, że wokół zbiornika wód dołowych oraz wokół obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (o powierzchni ok. 95 ha i wysokości ok. 45 m) – dalej „ouow”, a także w rejonie zbiornika wód dołowych, w wodach podziemnych notuje się podwyższone zawartości co najmniej chlorków, siarczanów (na str. 164 raportu wskazano również wysokie stężenia żelaza i manganu w punktach monitoringowych w najbliższym otoczeniu hałdy), co w przypadku ouow jest zależne od deponowanych na hałdzie odpadów wydobywczych, trasy przebiegu zrzutu wód dołowych z odwodnienia kopalni do rzeki Świnki, zmienności geologicznej podłoża (str. 163 raportu). Stwierdzono, że wpływ zanieczyszczeń wód podziemnych dotyczący chlorków i siarczanów mający swoje źródło w ouow zaznacza się w odległości 400 m wokół ouow – str. 164 raportu (pozostałych substancji chemicznych nie analizowano pod tym kątem), co było zasadniczym powodem stwierdzenia braku oddziaływania inwestycji na jcwpd, wskazanym w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez Organ I instancji. Należy wskazać jednak, że w raporcie wyraźnie podkreślono, że zasięg ten został wyznaczony jedynie w oparciu o analizę zawartości chlorków i siarczanów w wodach podziemnych. Ponadto nie wyjaśniono, w jakim zasięgu od zbiornika wód dołowych notowano podwyższone stężenia siarczanów i chlorków w wodach podziemnych (str. 164 raportu). Z uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (str. 23) wynika, że Organ I instancji nie weryfikował tych ustaleń, co było jego obowiązkiem wynikającym z zapisów art. 7, art. 77 i art. 107 Kpa, wskazując jako przesłankę do stwierdzenia braku wpływu inwestycji na jcwpd to, iż „wnioskodawca twierdzi, że obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (hałda) oraz zbiornik wód dołowych wpływają na chemizm wód podziemnych (czwartorzędowych) tylko w bezpośrednim sąsiedztwie tych obiektów” (str. 23 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach).

W ramach omawianej inwestycji planuje się dalszą eksploatację zbiornika wód dołowych oraz ouow. Nie zostało jednak wyjaśnione, czy są obecnie lub będą i do jakich wartości podczyszczane wody dołowe, a także odcieki z obiektu unieszkodliwiania, których odpływ wg danych pozwolenia wodnoprawnego obecnie kształtuje się na poziomie $Q_{\max} 629\ 472\ \text{m}^3/\text{r}$. Ponadto nie wyjaśniono, czy zanieczyszczenie wód podziemnych wokół ouow i zbiornika wód dołowych ma swoje źródło w tzw. odciekach, czy też raczej wynika z wadliwego sposobu zaizolowania odpadów składowanych na ouow i wadliwego zaizolowania zbiornika wód dołowych od wód podziemnych. Powyższe informacje są istotne, aby było możliwe przyjęcie właściwych sposobów minimalizacji oddziaływań w tym zakresie. W pkt II.5 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wskazano, aby w celu ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem podjąć działania w kierunku likwidacji zalewisk, które prognozowane są w rejonie Rowu Żelaznego i ouow „poprzez m.in. budowę pompowni przierzucającej wody z rowu opaskowego ouow i przebudowę RE Żelazny”. Treść warunku została zaczerpnięta z informacji zawartych na str. 10-11 aneksu nr 2 i dotyczy wyłącznie kwestii ewentualnego kontaktu zanieczyszczeń z wodami prognozowanych zalewisk – zdaniem Organu odwoławczego budowa pompowni przierzucającej wody z rowu opaskowego ouow bez wyjaśnienia kwestii sposobu dopływu zanieczyszczeń do wód rowu opaskowego oraz bez

wyjaśnienia sposobu dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych nie spowoduje likwidacji lub zminimalizowania tego oddziaływania, ale doprowadzi do jego przeniesienia w rejon „wylotu pod syfonem pod Kanałem Wieprz–Krzna”, gdyż w to miejsce planuje się przerzucić wody z rowu opaskowego. Nie wskazano jednak konkretnie miejsca tego wylotu, jakie ilości wody będą przepompowywane, czy będą ulegać podczyszczeniu, co ma znaczenie, aby móc ocenić oddziaływanie inwestycji w rejonie ujścia przepompowywanych wód.

Organ I instancji nie odniósł się do kwestii dotyczących prognozowanego zasięgu obniżenia się poziomu wód podziemnych na skutek planowanej inwestycji i jego wpływu na Poleski Park Narodowy ani nie uzasadnił, że oddziaływanie takie nie wystąpi. Jak wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 września 2020 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Poleskiego Parku Narodowego (Dz. U. poz. 1966) obniżenie poziomu wód podziemnych i zmiany kierunku przepływu tych wód w wyniku działalności górniczej kopalni notowane są obecnie na terenie Poleskiego Parku Narodowego, oddalonego o ok. 5,5 km na północ od istniejącej kopalni i od planowanej inwestycji.

Analizując kwestię wpływu planowanej inwestycji na cele ochrony obszarów Natura 2000 Polesie (PLB060019), Jeziora Uściwierskie (PLH060009) oraz na przyrodę Poleskiego Parku Narodowego, należy wskazać, że uzasadnienie treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest sprzeczne w zakresie zasięgu zmian stosunków wodnych i koniecznych działań z zakresu melioracji oraz ich skutków dla przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000.

Z treści uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (str. 61) wynika, że przesłankami do stwierdzenia braku oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000 Polesie (PLB060019) i Jeziora Uściwierskie (PLH060009) było nieeksploatowanie węgla kamiennego w części złoża znajdującej się bezpośrednio pod obszarami Natura 2000 (warunek II.17 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach), a także realizowanie działań naprawczych polegających na odwadnianiu niecek osiadań wyłącznie poza obszarami Natura 2000 (co jednak nie zostało wyrażone w postaci warunków w pkt II decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach). Wskazano ponadto, że „powstanie zasobnych w wodę obniżeń terenu, może dać szansę na wytworzenie się nowych siedlisk przyrodniczych” (str. 61 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) będzie stanowiło pozytywne oddziaływanie inwestycji. Tymczasem z treści rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 września 2020 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Poleskiego Parku Narodowego wynika, że obniżenie poziomu wód podziemnych i zmiany kierunku przepływu tych wód w wyniku działalności górniczej kopalni są wskazywane jako zagrożenia istniejące zarówno dla terenu Poleskiego Parku Narodowego, jak i części obszarów Natura 2000 Polesie (PLB060019), Ostoja Poleska (PLH060013), Bagno Bubnów (PLB060001), które znajdują się w odległości o wiele większej (ok. 5,5 km na północ), niż tereny obszarów Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) oraz Polesie (PLB060019), znajdujące się w granicach i sąsiadujące bezpośrednio z terenem górniczym Puchaczów V, które według danych raportu nie są zagrożone tego rodzaju oddziaływaniem. Co więcej, w rozdziale 12 ust. 1 pkt 5 planu ochrony zalecono, aby w celu minimalizacji zagrożeń istniejących i potencjalnych dla przyrody parku i niezbędnych dla osiągnięcia celów ochrony obszarów Natura 2000 znajdujących się w granicach Poleskiego Parku

Narodowego w zakresie ustaleń zamian dla studiów kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego wyłączyć zlewnie powiązane z obszarem Parku z budowy kopalni węgla kamiennego.

Pomijając kwestię braku odniesienia się do wyżej wymienionego zakresu oddziaływań na przyrodę Poleskiego Parku Narodowego i części obszarów Natura 2000 znajdujących się w jego granicach, zarówno w raporcie, jak i w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz kwestie niejasności związanych z zasięgiem zmian stosunków wodnych, należy wskazać, że informacje dotyczące kwestii zakresu planowanych prac (działań naprawczych) w granicach obszarów Natura 2000 przedstawione w dalszej części uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach są niespójne. Wynika z niej bowiem (str. 67), że „działania naprawcze spowodują, że w obszarze PLB060019 Polesie nie zmieni się zasięg i głębokość zbiorników wodnych”, a więc przeciwnie do przedstawionego wyżej części uzasadnienia, zakłada się wykonanie działań naprawczych w tym obszarze Natura 2000. W tym samym miejscu (str. 67 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach), odnosząc się do wpływu inwestycji na ww. obszar Natura 2000, wskazano jednak znowu, że „zmiany jakie zajdą w środowisku wodnym zarówno na terenie obszaru jak i poza nim będą polegać na tworzeniu nowych zbiorników wodnych, powiększaniu istniejących i tworzeniu stałych lub okresowych zawodnień”.

Z kolei na str. 68 raportu przedstawiono prognozowane do wykonania działania naprawcze, a wśród nich wymieniono konieczność przebudowy górnego odcinka rzeki Dolna Piwonia w rejonie obszaru górniczego, a także budowy „dwukomorowego stawu o funkcji użytkowej, który równocześnie będzie pełnił rolę zbiornika wyrównawczego dla pompowni. Planuje się przerzut wód poza rejon objęty eksploatacją, w przypadku niedostatecznego odwodnienia wymagane będzie uregulowanie stosunków wodnych w tym rejonie, w perspektywie z budową drugiej pompowni na granicy OG”, a więc przynajmniej częściowo w granicach obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019). Korzystając tylko z materiału dowodowego zebranego przed Organem I instancji nie jest możliwe ustalenie dokładnej lokalizacji ww. działań naprawczych, gdyż na mapie działań naprawczych (zał. 22 do raportu) w okolicach miejscowości Nadrybie Dwór, znajdującej się poza obszarami Natura 2000, nie wskazano lokalizacji planowanego dwukomorowego stawu. Nie jest jasne, w jakim zasięgu będą regulowane stosunki wodne w tym rejonie, czy obejmą one swoim zasięgiem również obszar Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) oraz do jakich cieków będzie zrzucana odprowadzana woda i jakimi parametrami będzie się charakteryzować. Dlatego zdaniem Organu odwoławczego przedstawione uzasadnienie braku oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000 jest wewnętrznie sprzeczne, czym narusza treść art. 107 § 3 Kpa. Z analizy zgromadzonej przed Organem I instancji dokumentacji oraz treści uzasadnienia wynika również, że organ ten nie ustalił stanu faktycznego w sprawie w wyżej opisanym zakresie, co stanowi naruszenie art. 77 § 1 Kpa.

Organ odwoławczy analizując sprawę w pełnym zakresie stwierdził, że z danych raportu wynika, że na terenie obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019) będą prowadzone prace naprawcze (zał. 22 do raportu), natomiast informacje dotyczące wykonywania działań naprawczych

na terenie obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) są niespójne (por. str. 332-333 raportu). Ponadto należy podkreślić, że dane mapy obrazującej miejsce wykonania działań naprawczych (zał. nr 22 do raportu) nie są zbieżne z danymi miejsc wystąpienia prognozowanych zalewisk, które wg danych zał. 21b do raportu wystąpią również w obszarze Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009). Oprócz tego kwestią, która nie została rozpoznana podczas analizy wpływu inwestycji na obszary Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) i Polesie (PLB060019), jest kwestia ustalenia odbiorników wód z odwadniania zalewisk i ich jakości, a także wskazywane w raporcie oddziaływanie związane z przesuwaniem wododziałów lokalnych cieków i zmiany wielkości zlewni na skutek prowadzonych odwodnień, które będą się nasilać w okolicy Nadrybia na niekorzyść zlewni Piwonii (por. str. 354 raportu). Wprawdzie w warunku II.10 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wskazano, że proponowane działania naprawcze nie powinny powodować znaczących zmian istniejących stosunków wodnych np. poprzez „ograniczenie zmian wododziałów”, jednak nie wyjaśniono, co należy rozumieć pod pojęciem „znaczących zmian istniejących stosunków wodnych”, a także przede wszystkim nie wskazano, w jaki sposób ma być konkretnie wykonane to działanie. Ponadto treść uzasadnienia decyzji środowiskowej nie koresponduje pod tym względem ze wskazaną wyżej treścią warunku, gdyż nie wskazuje się przesunięcia wododziałów jako źródeł negatywnego oddziaływania w stosunku do obszarów Natura 2000.

Z uwagi na powyższe, nie można uznać, aby sam fakt nieeksploataowania węgla kamiennego w części złoża znajdującej się bezpośrednio pod obszarami Natura 2000 wykluczał negatywny wpływ wydobywania w OG Puchaczów V i Stręczyn na te obszary chronione. Nawet pomimo tego realizacja inwestycji spowoduje zmianę rzeźby terenu, co będzie wpływać na zmianę stosunków wodnych przynajmniej w obszarze Natura 2000 Polesie (PLB060019), a według danych mapy prognozowanych zalewisk (zał. 21b do raportu) również w obszarze Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009). Ponadto w postępowaniu przed Organem I instancji nie dokonano oceny skumulowanych skutków dotychczasowej eksploatacji w obszarze złoża znajdującego się pod obszarami Natura 2000 Polesie (PLB060019) i Jeziora Uściwierskie (PLH060009), jedynie wspominając o obecności zbiorników zapadliskowych w okolicach Nadrybia (por. str. 220, 305 raportu) oraz o niekorzystnych zmianach w zlewni Piwonii Dolnej na skutek odwadniania terenu (por. str. 281 raportu), co narusza obowiązek, jaki wynika z art. 62 ust 2 ustawy ooś. Ponadto w raporcie, jak również w postępowaniu przed Organem I instancji całkowicie pominięto kwestię funkcjonowania i znaczenia dla odwadniania terenu Kanału Bogdanka–Wola Wereszczyńska.

Dodatkowo w zaskarżonej decyzji występują nieścisłości w zakresie opisu oddziaływania przedsięwzięcia – np. na stronie 61 zawarto informację „Eksploatacja węgla kamiennego będzie prowadzona poza ww. obszarami Natura 2000” (obszar Natura 2000 Polesie PLB 060019 oraz Jeziora Uściwierskie PLH 060009– przyp. GDOŚ), oraz nie będzie miała negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony ww. obszarów, a także nie będzie miała negatywnego wpływu na sieć obszarów chronionych w tym rejonie”. Z kolei na stronie 50 przedmiotowej decyzji wskazano, że „główne zagrożenie dla jakości wód podziemnych poziomu czwartorzędowo-górnokredowego, wód powierzchniowych, a tym samym obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie stanowi:

składowanie skały płonnej oraz utwardzanie dróg lokalnych skałą płonną pochodzącą z kopalni węgla „Bogdanka”.

Naruszeniem w świetle art. 7, art. 107 § 3 oraz art. 77 § 1 Kpa należy uznać również fakt braku pełnej analizy przesłanek wymienionych w art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody (art. 3 pkt 17 ustawy o.o.s), a więc wyjaśnienia, czy inwestycja osobno lub w połączeniu z innymi działaniami może znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami, zwłaszcza w kontekście obowiązujących w stosunku do obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) zapisów zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 r. poz. 175) – dalej plan zadań ochronnych, w tym celów działań ochronnych ustanowionych w tym akcie prawnym. Należy jednak wskazać, że nawet gdyby taka analiza została przeprowadzona w pełnym zakresie, to mogła by ona być obciążona błędem, z powodu nieustalenia przez Organ I instancji zakresu i lokalizacji zmian stosunków wodnych oraz działań naprawczych, jak również niewyjaśnienia pozostałych kwestii wymienionych powyżej, mających wpływ na stosunki wodne w obszarach Natura 2000.

Z analizy treści planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) przez Organ II instancji wynika, że zagrożeniem potencjalnym dla siedlisk przyrodniczych 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6150 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), oraz dla gatunków: kumak nizinny *Bombina bombina*, strzebla błotna *Rhynchocypris percunurus*, modraszek telejus *Phengaris teleius*, modraszek nausitos *Phengaris nausithous*, czerwończyk nieparek *Lyceana dispar* są nieprzemysłane zabiegi melioracyjne, lecz nie tylko osuszanie, jak wskazano na str. 206, 328 raportu, ale również ich zalewanie. Natomiast w stosunku do siedlisk przyrodniczych 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), 7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 91D0 - bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, jako zagrożenie wskazano nieprzemysłane zabiegi melioracyjne, których skutkiem jest osuszanie terenów podmokłych. Tymczasem w granicach terenu górniczego, objętego przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego, znajduje się 1,94% (6,02 ha z 309,84 ha) zasobów siedliska przyrodniczego 6510 i 10,65% (0,44 ha z 4,13 ha) zasobów siedliska przyrodniczego 7140. Nie jest jasne, dlaczego w tabeli 7.4 raportu (str. 333) założono brak oddziaływania inwestycji w każdym z analizowanych wariantów w szczególności na siedlisko 6510, skoro jego płaty według danych załącznika 21b znajdują się na terenach prognozowanych zalewisk i dlaczego nie dokonano analizy wpływu ubytku płatów siedlisk przyrodniczych w ww. obszarze Natura 2000 na cele jego ochrony, skoro niezależnie przeprowadzono analizę ubytku siedlisk w odniesieniu do ich zasobów

znajdujących się w granicach obszarów górniczych (str. 293-294 raportu). Nie jest również jasne, dlaczego w tabeli 7.4 raportu, uznając że nie jest znana powierzchnia siedlisk modraszaków telejusa i nausitosa w obszarze Natura 2000 (pomimo, że z załącznika nr 5 do planu zadań ochronnych wynika, że w stosunku do poszczególnych gatunków jako powierzchnię ich siedlisk wskazano na płaty siedlisk 6510, 6140, 7230), z góry przyjęto brak oddziaływania na te gatunki któregośkolwiek z wariantów, natomiast w przypadku czerwończyka nieparka i piskorza uznano, że w wyniku realizacji wariantu 1 inwestycji z działaniami naprawczymi nie będzie wpływu na ich siedliska, pomimo znacznej skali tych działań. Ponadto w sprawie nie została wyjaśniona kwestia dotychczas prowadzonej eksploatacji, skutków planowanego odwadniania terenu oraz skutków przerzutu wód z odwadnianego terenu i ewentualne oddziaływania w tym zakresie na ekosystemy jezior chronionych w obszarze Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) – w szczególności jeziora Uściwierz stanowiącego siedlisko przyrodnicze 3140 i jednocześnie siedlisko kaldezi dziewięciornikowatej *Caldesia parnassifolia* – przedmiotu ochrony o stanie zachowania A w obszarze i gatunku krytycznie zagrożonego w Polsce, notowanego łącznie na dwóch stanowiskach w kraju, wymagającego tworzenia stref ochrony (A. Cwener i in., *Nowe stanowisko *Caldesia parnassifolia* (*Alismataceae*) w Polsce*, *Fragm. Florist. Geobot. Polon.* 23(1), 2016). Organ I instancji analizując wpływ inwestycji na wskazany obszar Natura 2000 w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w ogóle nie odniósł się do ww. kwestii, jak również do ww. ustaleń planu zadań ochronnych, a w szczególności do celów działań ochronnych w nim wymienionych. Wprawdzie w warunku II.9 wskazano, że „działania naprawcze nie mogą kolidować z celami ochronnymi dla obszarów chronionych w tym siedlisk i gatunków od wód zależnych. Ewentualne zmiany stosunków wodnych nie mogą skutkować nadmiernym odpływem wód z ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zaburzeniem ciągłości wód itp. Należy zachować naturalny charakter rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy”, jednak nie koresponduje on z treścią uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Należy wskazać, że treść warunku nie stanowi działania minimalizującego, lecz cel jaki należy osiągnąć, bez wskazania konkretnych działań w stosunku do negatywnych oddziaływań na cele ochrony obszarów chronionych, które jednak w analizowanym przypadku nie zostały ustalone. W tym miejscu należy podkreślić, że to obowiązkiem Organu I instancji, wynikającym z art. 7 oraz art. 77 § 1 Kpa było rozważyć, czy i ewentualne jakie działania naprawcze mogą kolidować z celami ochrony obszarów chronionych, a także powinnością Organu I instancji było ustalenie, jak definiować należy „nadmierny odpływ wód”, tak aby treść warunku nie pozostawiała wątpliwości. Zdaniem Organu odwoławczego niedopuszczalne jest przesuwanie odpowiedzialności oraz kompetencji do dokonywania ustaleń w tym zakresie na adresata decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez Organ I instancji, gdyż należy to do obowiązków organu właściwego do wydania tej decyzji na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy ooś. Analogiczna sytuacja przeniesienia kompetencji należących do Organu I instancji na adresata decyzji dotyczy również treści ustaleń warunku II.15 decyzji mówiącego, aby „w pobliżu obszarów cennych przyrodniczo zależnych od wód [...] przewidzieć ograniczenie drenowania wód z zachowaniem istniejących stosunków wodnych” – gdyż nie wskazuje, które obszary zależne od wód są przyrodniczo cenne. Te same wątpliwości dotyczą również treści warunku II.10 decyzji

mówiącego, że „proponowane działania naprawcze powinny pozwolić na maksymalne zatrzymanie wody w zlewni poprzez ograniczanie zakresu ewentualnych prac odwodnieniowych niecek osiadań, oraz nie powodowanie znaczących zmian istniejących stosunków wodnych”, gdyż warunek nie wskazuje, co należy rozumieć zarówno pod pojęciem „znaczących zmian istniejących stosunków wodnych”, jak i pod pojęciem „maksymalnego zatrzymania wody w zlewni”, abstrahując już od kwestii, że warunki te nie wskazują konkretnych działań, lecz niejasno sprecyzowane ich cele. Treść uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w kontekście wpływu inwestycji na obszar Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) nie wyjaśnia i nie nawiązuje do przedstawionych wyżej warunków.

Ponadto nawiązując do przytoczonej wyżej treści art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, należy stwierdzić, że analiza wpływu inwestycji na cele ochrony obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie (PLH060009) (por. str. 67-68 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) stanowi dosłowny cytat ze str. 332-333 raportu, czym równocześnie Organ I instancji w decyzji ograniczył się do podania enigmatycznej informacji o obecności dwóch typów siedlisk przyrodniczych (bez wskazania, jakich konkretnie), których nie dotyczy oddziaływanie, gdyż znajdują się one „poza terenami nowych zalewisk czy powiększania się istniejących zbiorników wodnych”, tak samo jak siedliska modraszka telejusa, modraszka nausitosa. W stosunku do pozostałych gatunków: czerwończyka nieparka, kumaka nizinnego, piskorza przedstawiono niespójne informacje – z jednej strony wskazano, że wybrany wariant 1 inwestycji z działaniami naprawczymi nie będzie powodować zmian w środowisku wodno-glebowym, z drugiej strony wskazano, że zbiorniki wodne ulegną powiększeniu, wskutek czego możliwy jest wzrost populacji piskorza (por. str. 68 o środowiskowych uwarunkowaniach). Zarówno w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jak i w treści raportu nie odniesiono się do celów działań ochronnych zawartych w planie zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000.

Natomiast analizując ustalenia Organu I instancji w kontekście zapisów art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody w kwestii ustalenia oddziaływań inwestycji na obszar Natura 2000 Polesie (PLB060019), stwierdzić należy, że Organ I instancji ograniczył się jedynie do wskazania, że „na obszarze oddziaływania inwestycji stwierdzono występowanie 5 gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony” bez wskazania konkretnie, jakie to gatunki. Nie ustalił również lokalizacji i zakresu prac naprawczych, jak również nie przeprowadził analizy możliwych przekształceń siedlisk tych gatunków wskutek realizacji działań naprawczych (do czego szczegółowo odniesiono się powyżej). Dla analizowanego obszaru nie został ustanowiony plan zadań ochronnych, jednak z analizy dostępnych materiałów, w tym dokumentacji wykonanej na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019) przez Organ II instancji wynika, że w granicach terenu górniczego Puchaczów V znajdują się siedliska podgorzałki *Aythya nyroca* (gatunku skrajnie nielicznego w skali Polski, o liczebności 100-130 par – T. Chodkiwicz i in., *Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008–2012*, *Ornis Polonica* 56, 2015, s. 155, co potwierdzają także dane monitoringu PMS MPP prowadzonego na zlecenie GIOŚ – przy czym w 2020 r. na Lubelszczyźnie odnotowano 29 par ze stwierdzonych w całej Polsce 129), bąka *Botaurus stellaris*, rybitwy białoskrzydłej *Chlidonias leucopterus* (gatunku bardzo nielicznego w

skali Polski, o liczebności silnie fluktuującej - 150-12 000 par), rybitwy białowąsej *Chlidonias hybrida* (gatunku bardzo nielicznego w skali Polski, o liczebności szacowanej na 1200-2000 par), rybitwy czarnej *Chlidonias niger* (gatunku bardzo nielicznego w skali Polski, o liczebności szacowanej na 2000-3000 par), siedliska populacji lęgowej i przelotnej żurawia *Grus grus* (dane dokumentacji sporządzonej na potrzeby przygotowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019), s. 79-80). Z danych dokumentacji przygotowanej na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019) wynika, że populacja podgorzałki w całym obszarze (tj. obejmującym również teren Poleskiego Parku Narodowego) wynosi 29-38 par, w tym jedna para w rejonie zapadliska Nadrybie, co stanowi 2,6-3,4% całej populacji w obszarze. Teren obszaru znajdującego się na OG Puchaczów V skupia praktycznie całą chronioną w obszarze Natura 2000 populację rybitwy białowąsej – 89-94% (80 par występujących w rejonie Jeziora Nadrybie z 85-90 stwierdzonych w całym obszarze, praktycznie całą populację - 98-99% rybitwy białoskrzydłej (300 par w rejonie jeziora Nadrybie z 302-304 par w całym obszarze). Ponadto teren obszaru znajdujący się na OG Puchaczów V skupia 8 par rybitwy czarnej z 19-28 par, a więc 28-42% populacji w całym obszarze, a także 2 samce bąka z 33, a więc 6% samców zinwentaryzowanych w obszarze Natura 2000 Polesie (PLB060019) (por. str. 79-80 dokumentacji do pzo). Fragment obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019) położony na terenie objętym przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego skupia zatem istotną część siedlisk i populacji gatunków, dla których ochrony ww. obszar Natura 2000 został wyznaczony i jest ważny dla zachowania jego integralności. Należy przy tym podkreślić, że trzy wyżej wskazane gatunki tzw. rybitw bagiennych o podobnych uwarunkowaniach siedliskowych wymagają w siedliskach lęgowych: w przypadku rybitwy czarnej i rybitwy białoskrzydłej występowania kożuchów roślinności pływającej typu osoka aloesowata, podtopione kępy turzyc, rdest ziemnowodny, grążel żółty itp. na których budują gniazda (por. dokumentacja pzo, str. 111, Betleja J., Ledwoń M., Goławski A. 2015. Rybitwa czarna *Chlidonias niger*. W: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.), Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa, s. 316–319, Poradniki ochrony siedlisk i gatunków, MS A. Gorski, t. 8, r. s. 208), w przypadku rybitwy białowąsej roślinności takiej jak sit, pałka wodna, skrzyp, z której budują tratwy, na których lokalizują gniazda (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków, MS, A. Drycz, t. 8, s. 199). Głównym zagrożeniem dla tych gatunków są zmiany stosunków wodnych prowadzące do przekształceń wyżej opisanej struktury miejsc lęgowych – osuszanie zbiorników wodnych, melioracje wodne, deniwelacja terenu, intensyfikacja gospodarki stawowej (pogłębianie, niszczenie roślinności wynurzonej), ułatwienie dostępu drapieżnikom poprzez nagłe obniżenie poziomu wód w sezonie lęgowym, zmiana reżimu hydrologicznego terenu – zmieniającego częstość i długość zalewów (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków, MS, S. Chmielewski, A. Drycz, A. Gorski t. 8, r. s. 201, 205-206, 210-211), gdyż prowadzą do przekształceń siedlisk lęgowych i żerowiskowych, a w konsekwencji do spadku liczebności, która i tak biorąc pod uwagę dane wieloletnie (Trendy liczebności ptaków w Polsce, Chylarecki i in. 2018 r., s. 122, Awifauna Polski – rozmieszczenie, liczebność i zmiany. 1–2, Tomiałojć, Stawarczyk, 2003 r.) wykazuje w Polsce tendencję spadkową. Również w przypadku podgorzałki istotnym

wskaźnikiem parametru stanu zachowania, jakim są perspektywy ochrony, wymieniono a43 – stałość siedliska, która w przypadku stanowiska w Zapadlisku Nadrybie zdecydowała o ocenie ogólnej U2 ze względu na jego efemeryczny charakter (w 2015 r. wyszło zupełnie). Wprawdzie w raporcie, jak również w dokumentacji do planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019) wskazuje się, że Zapadlisko Nadrybie, powstałe wskutek eksploatacji węgla kamiennego, stworzyło siedliska dla przedmiotów ochrony tego obszaru Natura 2000, jednak nie wyjaśniono, czy charakter tego siedliska będzie trwały, czy efemeryczny na skutek prowadzenia dalszej eksploatacji, mającej wpływ na rzeźbę terenu i stosunki wodne w obszarze, w kontekście zagrożenia potencjalnego wskazywanego w dokumentacji do planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019) dla bąka - melioracje terenów otaczających zapadlisko, a także dla podgorzałki - utrata lub pogorszenie jakości siedlisk lęgowych i żerowisk na skutek osuszania terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub funkcjonowania istniejących rowów melioracyjnych (w tym w wyniku prac utrzymaniowych i odtworzeniowych) albo innych zaburzeń naturalnego reżimu hydrologicznego. Nie wyjaśniono również kwestii wpływu byłej i planowanej eksploatacji węgla kamiennego na stosunki wodne terenów, skąd ustąpiły gatunki rybitw czarnej, białoskrzydłej i białowąsej, tj. jezior Uściwierz, Biczce (por. str. 80 dokumentacji do planu zadań ochronnych Polesie). W tym kontekście zaniechanie Organu I instancji, polegające na niewyjaśnieniu charakteru prac i niejasności związanych z zakresem prac odwodnieniowych, które wg danych raportu będą się cechować dużym stopniem intensywności, w rejonie lub w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 Polesie (PLB060019) na cele ochrony tego obszaru należy traktować jako rażące zaniedbanie oraz naruszenie przepisów prawa procesowego – art. 7, art. 77 § 1 i art. 107 § 3 Kpa, jak również przepisów ustawy o oś.

Zdaniem Organu odwoławczego w analizowanej sprawie niedostatecznie zostały wyjaśnione kwestie związane z ewentualnymi działaniami z zakresu kompensacji przyrodniczej na podstawie art. 3 pkt 8 ustawy poś, jak również związane z wpływem inwestycji na rzadkie gatunki objęte ochroną gatunkową, co było konsekwencją nierozpoznania zakresu i charakteru prac związanych z unormowaniem stosunków wodnych, koniecznych do wykonania w związku z powstaniem deformacji powierzchni terenu (deniwelacje dochodzące do 6,27 m na powierzchni 88 km² – por. str. 374, 388 raportu, przy czym dominująca będzie III kategoria terenu górniczego – por. str. 315 raportu) i obszarów predestynowanych do powstania zalewisk i podtopień na powierzchni 1 920 ha (str. 282 raportu).

W raporcie wskazano, że wskutek planowanej eksploatacji nastąpi ubytek 12,5% zinwentaryzowanych w granicach terenów górniczych siedlisk 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe oraz ubytek 24% zinwentaryzowanych siedlisk 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 2,8% siedlisk 91I0 - ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*) oraz 2,8% siedlisk 6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (por. str. 293-294 raportu). W raporcie stwierdzono, że utrata siedlisk 91E0 będzie możliwa do zrekompensowania poprzez przekształcenie siedlisk 9170 (por. str. 295 raportu), nie wskazano jednak terenów, gdzie ma to

nastąpić i w jaki konkretnie sposób na terenie inwestycji należy przywrócić równowagę przyrodniczą związaną z utratą znacznej części siedlisk 9170. Natomiast w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach Organ I instancji nie wyjaśnił przesłanek, które zadecydowały o stwierdzeniu braku konieczności wykonania kompensacji przyrodniczej w ww. zakresie.

Jak wynika z danych tabeli 5.8 na str. 275 raportu, w wyniku realizacji planowanej inwestycji dojdzie do znaczącego negatywnego oddziaływania, wskutek ubytku 23% stanowisk, na gatunek motyla czerwńczyka fioletka, podlegającego ścisłej ochronie gatunkowej i uznawanego za zagrożonego wyginięciem przez IUCN (International Union for Conservation of Nature). Zgodnie z danymi ww. tabeli na skutek oddziaływania inwestycji nastąpi ubytek 5% stanowisk modraszka nausitosa i modraszka telejusa, co w raporcie uznano za oddziaływanie nieznaczące, nie wyjaśniono jednak, jakie przesłanki o tym zadecydowały. Organ I instancji nie rozpoznał kwestii konieczności zrekompensowania siedlisk czerwńczyka fioletka, natomiast w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach uznał, że działalność kopalni będzie sprzyjała wykształceniu nowych wartościowych siedlisk i wzrostowi liczebności wyżej wspomnianych gatunków modraszków (str. 67 raportu), co jest niezgodne z danymi wynikającymi z raportu.

Ponadto należy wskazać, że w zasięgu oddziaływania inwestycji zinwentaryzowano stanowisko żółwia błotnego *Emys orbicularis*, gatunku podlegającego ścisłej ochronie gatunkowej i wymagającego wyznaczenia stref ochrony gatunkowej. Raport nie zawiera pełnej oceny oddziaływania inwestycji w tym zakresie – w tab. 5.9 na str. 276 raportu wskazano wprawdzie, że inwestycja w żadnym z wariantów nie będzie wpływać na ten gatunek, niemniej jednak nie wyjaśniono, jakie przesłanki o tym zadecydowały. Dodatkowo należy wskazać, że w raporcie w ogóle nie odniesiono się do wpływu inwestycji na populację aldrowandy pęcherzykowatej *Aldrovanda vesiculosa* w Jeziorze Uściwierskim, która objęta jest ścisłą ochroną gatunkową i również wymaga tworzenia stref ochrony czynnej obejmującej całe zbiorniki wodne w obrębie których występuje, gdyż jest szczególnie wrażliwa na zmiany warunków biocenotycznych.

Jak wskazano w raporcie, eksploatacja złoża „Bogdanka” w granicach obszaru górniczego „Puchaczów V” i złoża „Lubelskie Zagłębie węglowe – obszar K-3” w granicach obszaru „Stręczyn” będzie prowadzona z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury zakładu górniczego LW „Bogdanka”, w granicach którego wnioskodawca jest uprawniony do wydobywania kopalni. Zdaniem GDOŚ opis oddziaływania inwestycji na środowisko został przedstawiony zbyt pobieżnie, bowiem niewystarczająco przeanalizowana została kwestia emisji gazów i pyłów do środowiska. Na str. 77 raportu zawarto informację, że: „Obliczenia wskazują, że maksymalne stężenia 1 godzinne pyłu PM-10 osiągać mogą wartości ok. 23,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Nie przewiduje się przekroczenia stężeń 1 godzinnych. Najwyższa wartość stężenia średniorocznego wyniesie ok. 5-6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ”. W raporcie obliczenia nie zostały jednak przedstawione, w szczególności nie wskazano, jakie dane i jakie okoliczności uwzględniono w obliczeniach ani nie opisano metody prognozowania zastosowanej przez wnioskodawcę do obliczeń. Z tego też względu nie jest możliwa weryfikacja przez organ przedstawionych w raporcie wyników. Ponadto należy wskazać, że z załącznika tekstowego nr 6 do raportu (pismo Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 26 lipca 2017 r.), wynika, że wartość stężenia średniorocznego pyłu PM-10 zawiera się w

przedziale ok. 23 – 24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Z powyższych względów wątpliwości organu budzi przyjęcie w raporcie wartości ok. 5-6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, która jest kilkukrotnie niższa niż wartości tła podane przez WIOŚ w Lublinie; nie zostało to w raporcie wyjaśnione. W raporcie nie odniesiono się do pozostałych wskaźników jakości powietrza wskazanych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845) oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 16, poz. 87) w kontekście emisji do powietrza wynikających z planowanego wydobycia i funkcjonowania zakładu górniczego, zarówno dotyczących ochrony zdrowia ludzi, jak i ochrony roślin. Ponadto w raporcie stwierdzono, że „Przewidywane ilości emitowanych zanieczyszczeń do atmosfery z terenu funkcjonujących szybów, nie ulegną zmianom” (str. 383 raportu), jak również że „Nie istnieją podstawy aby sądzić, że w związku z planowaną inwestycją zwiększy się oddziaływanie instalacji przemysłowych czy OUOW na powietrze atmosferyczne” (str. 373 raportu). Stwierdzenia o braku bądź znikomym oddziaływaniu przedsięwzięcia na stan powietrza w części opisowej raportu nie zostały jednak poparte żadnymi analizami z odniesieniem się do obowiązujących standardów jakości środowiska. Z kolei w części graficznej brak jest mapy przedstawiającej prognozowane zanieczyszczenie powietrza z naniesionymi izoliniami maksymalnych stężeń analizowanych zanieczyszczeń, która potwierdzałaby słuszność stwierdzeń przedstawionych w części opisowej. Wprawdzie w załączniku tekstowym nr 15 złożonym wraz z uzupełnieniem dokumentacji w styczniu 2019 r. przedstawiono tok obliczeń dla rozprzestrzeniania się stężeń zanieczyszczeń powietrza, to jednak dokument ten stanowi opis oddziaływania inwestycji pn.: *Rozbudowa obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w Bogdance*, a nie opis oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia. Biorąc pod uwagę powyższe, zarówno z części opisowej, jak i graficznej raportu nie wynika, w jaki sposób i przy zastosowaniu jakiej metody wyciągnięte zostały sumaryczne wnioski o braku możliwości pogorszenia się jakości powietrza w rejonie inwestycji. Z powyższego wynika zatem, że zagadnienia dotyczące wpływu inwestycji na jakość powietrza na analizowanym terenie nie zostały dostatecznie przeanalizowane przez RDOŚ w Lublinie i wymagają uzupełnienia przy ponownym rozpatrzeniu sprawy przez organ I instancji.

Wskazane wyżej braki i niejasności w zakresie opisu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko nie mogą zostać zaakceptowane, bowiem mają one istotne znaczenie dla określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Na podstawie przedłożonego raportu nie jest możliwe przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na wody powierzchniowe i podziemne, w tym na jednolite części wód oraz wyznaczone dla nich cele środowiskowe, a także na obszary chronione Natura 2000 i przedmioty ich ochrony. Nie jest także możliwa ocena wpływu inwestycji w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza. Z tego też względu brak przeprowadzenia przez RDOŚ w Lublinie postępowania wyjaśniającego w tym zakresie należy uznać za mogący mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy ooś, jeżeli była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, właściwy organ wydaje decyzję o środowiskowych

uwarunkowaniach, biorąc pod uwagę ustalenia zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Z powyższego przepisu wynika, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach znajduje swoje oparcie na ustaleniach raportu, tym samym powinien być on rzetelny, spójny i wolny od niejasności i nieścisłości (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt II OSK 615/11). Zaaprobowanie przez organ raportu niespełniającego wymogów ustawowych, co podkreślił Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 20 maja 2014 r., sygn. akt: II OSK 2999/12: „stanowi naruszenie przepisów postępowania w stopniu znacznym, mogącym mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia”. Dodatkowo w powyższym wyroku Sąd wskazał, że: „Zasada prawdy obiektywnej obliguje organ do wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności faktycznych, a zwłaszcza oceny, czy raport uwzględnia wszystkie potencjalne zagrożenia środowiskowe związane z realizacją planowanej inwestycji. Aby takie wymagania mogły być określone, raport poprzedzający wydanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych powinien mieć charakter kompleksowy i odnosić się do wszystkich potencjalnych zagrożeń związanych z realizacją przedsięwzięcia oraz wskazywać, jakie w tym zakresie obowiązują standardy ochrony środowiska oraz czy zamierzona inwestycja mieści się w ich ramach”. Z tego też względu w sytuacji, gdy raport nie spełnia wskazanych w ustawie o oś wymogów w stopniu uniemożliwiającym przeprowadzenie oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, określenie środowiskowych uwarunkowań jego realizacji jest niedopuszczalne.

W opinii GDOŚ analizowany raport, ze względu na wskazane wyżej braki i niejasności dotyczące oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na wody powierzchniowe i podziemne, wpływu inwestycji na obszary chronione Natura 2000 i przedmioty ich ochrony, a także na jakość powietrza w rejonie inwestycji, nie może stanowić podstawy do określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia w powyższych kwestiach.

Nie mając pełnej wiedzy o rodzaju i skali możliwego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz elementach środowiska, na które przedsięwzięcie może oddziaływać, nie jest możliwe określenie wymagań dotyczących ochrony środowiska, koniecznych do podjęcia na dalszym etapie procesu inwestycyjnego, ani wskazanie właściwych i skutecznych działań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska.

Nieprzeprowadzenie przez RDOŚ w Lublinie postępowania wyjaśniającego w celu uzupełnienia raportu skutkuje naruszeniem art. 7 w związku z art. 77 § 1 Kpa oraz art. 66 ustawy o oś. Tym samym przyjąć należy, że organ pierwszej instancji nie rozpatrzył przedmiotowej sprawy w zakresie mającym istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie, tj. określenie środowiskowych uwarunkowań realizacji ocenianego przedsięwzięcia. Ponadto RDOŚ w Lublinie naruszył art. 80 Kpa, bowiem nie udowodnił, że przedmiotowe przedsięwzięcie nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, a w szczególności, że nie wpłynie negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód (art. 81 ust. 3 ustawy o oś) ani nie wpłynie znacząco negatywnie na obszary Natura 2000 (art. 81 ust. 2 ustawy o oś).

Mając na uwadze, wyrażoną w art. 15 Kpa, zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, którego istotą jest zapewnienie stronom prawa do dwukrotnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy, GDOŚ w ramach postępowania odwoławczego dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego, w tym wniosku o wydanie decyzji, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, zaskarżonej decyzji oraz wniesionego odwołania. Organ odwoławczy odstąpił od rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy co do istoty, poprzez wydanie rozstrzygnięcia merytorycznego, o którym mowa w art. 138 § 1 Kpa, bowiem, co zostało wyżej wskazane, RDOŚ w Lublinie nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego w zakresie mającym istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Tym samym RDOŚ w Lublinie nie rozpatrzył sprawy w pełnym zakresie. Znaczenie wskazanych nieprawidłowości dla rozstrzygnięcia sprawy w przedmiocie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia wykracza poza dopuszczalność przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego przez organ drugiej instancji, z tego też względu organ ten nie mógł skorzystać z uprawnień wynikających z przepisu art. 136 Kpa. Prowadziłoby to bowiem do rozpatrzenia sprawy co do istoty w całym jej kształcie wyłącznie przez organ odwoławczy, a tym samym skutkowałoby naruszeniem zasady dwuinstancyjności postępowania administracyjnego. Zgodnie z przywołaną zasadą, sprawa administracyjna powinna być dwukrotnie rozpoznana i rozstrzygnięta, przy czym rozpoznanie sprawy oznacza obowiązek dwukrotnego przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, raz przez organ pierwszej instancji, a następnie przez organ odwoławczy.

W toku postępowania odwoławczego GDOŚ rozpatrzył sprawę zarówno co do okoliczności faktycznych, jak i prawnych. W opinii organu odwoławczego wskazane w treści niniejszej decyzji naruszenia prawa procesowego i materialnego, które miały miejsce w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, uzasadniają uchylenie decyzji RDOŚ w Lublinie z dnia 22 lipca 2019 r. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji.

Ponownie rozpoznając sprawę, RDOŚ w Lublinie powinien przeprowadzić postępowanie wyjaśniające, w oparciu o które zbierze kompletny i niebudzący wątpliwości materiał dowodowy.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

Niniejsza decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji. Od decyzji, zgodnie z art. 64a ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329), służy sprzeciw wnoszony do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem GDOŚ, w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji.

Generalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
Andrzej Szweda-Lewandowski

Otrzymują:

1. Towarzystwo dla Natury i Człowieka, ul. Głęboka 8a, 20-612 Lublin
2. ██████████ – pełnomocnik Spółki Lubelski Węgiel Bogdanka S.A, DWF Poland Jamka sp. k., plac Małachowskiego 2, 00-066 Warszawa
3. Pozostałe strony postępowania na podstawie art. 49 Kpa w związku z art. 16 ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 935) oraz art. 74 ust. 3 ustawy o oś w związku z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1936) i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1712).

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie